

.týždeň 2016

- **Petr Piňha: O príprave na život v spoločnosti** (1, 42–43)
 - Východoeurópske školstvo vychádzalo tradične z predpokladu, že dieťa musí byť chránené, pretože nie je rovnoprávnym členom spoločnosti. V mnohých slovanských jazykoch sa dieťa označuje za malého otroka. V období komunizmu sa táto „ochrana“ a „dohľad“ predlžovali na celý život občanov. Štát ako múdry rodič vykonával namiesto občana všetky rozhodnutia. Čím sa nakoniec vážne podlomila schopnosť rozhodovať sa, ktorá je nevyhnutnou podmienkou pre život v slobode a fungovanie demokracie.
- **Pišta Vandal (.lotroviny pištu vandala, 1, 47–)**
 - Velebím látkové vreckovky, neodlučiteľnú súčasť elegánov starých čias. Učia nás, že špinu treba prať a nie hádzať za hlavu.
- **Juraj Malíček: Od príbehu k rozprávaniu** (1, 51)
 - (...) Ak prítomnosť čosi potrebuje, tak idey.
- **Martin Mojžiš: Dvaja dôstojníci** (3, 40–41)
 - ?
 - (...) Génus je ten, kto urobí všetky možné chyby v najkratšom možnom čase.
- **Mojmír Hampl: Lžice a české pokrytectví** (4, 17)
 - Extrémy umažte, pak uvidíte pravdu.
- **sestra Hermána: (.srdcom sestry Hermany, 7, 35)**
 - (...) Láska bez prísnosti a prísnosť bez lásky sú dve bolestné zbrane, ktoré mrzačia ľudské duše. Z jedného sa vyvinie bezcitnosť, z druhého nesamostatnosť.
- **Tomáš Janovic: (.smutná anekdota Tomáša Janovica, 7, 35)**
 - Slovenčina je presná. Trpíme, lebo všetko strpíme.
- **Christoph Schönborn: Keď púšť začne rozkvítať** (.slovo kardinála, 8, 47)
 - Ten, kto si myslí, že môže o všetkom rozhodovať sám, byť sám sebe pánom, je v skutočnosti otrokom svojich vlastných túžob a vášní.
- **Tomáš Janovic: (.smutná anekdota Tomáša Janovica, 9, 19)**
 - Zvykli sme si na všetko zvyknúť...
- **Marek Debnár: Dve stretnutia s Ecom** (9, 54)
 - **Umberto Eco**
 - Spisovateľ je ten, kto si čitateľa vytvára, nie ten, kto sa prispôsobuje vkusu už existujúcich čitateľov.
- **Roman Jančiga: Mali sme bojovať? A chceli sme vôbec?** (11, 42–43)
 - Veľkým úspechom európskeho humanizmu a kresťanskej tradície bolo presadenie myšlienky, že každý ľudský život si zasluhuje ochranu a jeho násilné ukončenie možno ospravedlniť iba vo výnimočných situáciách.
- **Michal Patarák: Ateizmus Ježiša Nazaretského** (12, 44–45)
 - Presvedčenie, že navzdory všetkému krutému, drastickému a nespravodlivému, čo sa okolo nás deje, to má celé zmysel, je (...) jeden z najväčších výkonov ľudského ducha.

- **David Brooks: Kríza stredného veku je mýtus (13, 24–25)**

- (...) [Stredný vek] je tá chvíľa, keď sa môžete obzrieť na svoj doterajší život a vidieť ho inými očami. Azda ste si nahromadili dosť múdrosti, ktorá, ako ju definujú psychológovia, znamená, že svet vnímate súciteľnejšie, dokážete zároveň chápať navzájom si odporujúce idey, tolerujete nejednoznačnosť a vyrovnané reagujete na malé životné zádrhy.

V strednom veku začínate retrospektívne vidieť aj dominantné motívy, ktoré doteraz podfarbovali vaše rozhodovanie. Možno si všimnete, že všetky vaše rozličné záväzky sa dajú integrovať do jedného významu a zmyslu. Možno identifikujete problém v spoločnosti, ktorý môžete riešiť, lebo vás na to jedinečne vybavila vaša minulosť. A možno máte dosť jasnozrivosti, aby ste sa zamerali správnym smerom, obrátili sa k tomu najdôležitejšiemu obzoru.

- (...) Práve v obmedzení sa človek neraz oslobodí.

- **Tomáš Janovic: (.smutná anekdota Tomáša Janovica, 16, 16)**

- Slovenčina je presná. Kto platí, toho slovo platí.

- **Jana Bžochová-Wild: Na pleciach obra (16, 40–41)**

- (...) Dostupnosť zdrojov ešte neznamená osvojené poznanie.

- **Marína Galisová: Obyčajná kráľovná (17, 30–39)**

- **Alžbeta II.**

- Pokrok v dejinách národa je z dlhodobého hľadiska dôsledkom zdravého srdca jej obyčajných mužov a žien.

- **Karol Moravčík, Július Marián Prachár, Pavol Zaťko: Cirkev nie je skanzen (18, 40–41)**

- Cirkev je tu na to, aby ohlasovala evanjelium ľuďom dnešnej doby v kontinuite s vlastnou tradíciou a v dialógu s prítomnosťou.

- **Christoph Schönberg: To správne v pravý čas (, –)**

- V živote má všetko svoj čas. Preto je také dôležité trafiť sa do správneho okamihu. O to horšie býva, ak ho prepasieme. Keď napríklad nezbadáme, že už bol ten pravý čas (...) a my sme sa oneskorili. Alebo keď sme z netrepezlivosti konali priskoro, čím sme všetko iba pokazili. Slávne sú slová starozákonného mudrca z knihy *Kazateľ*: „Všetko má svoj čas a svoju chvíľu, každé úsilie pod nebom. Svoj čas má narodiť sa, svoj čas má zomrieť, svoj čas má vysádzať, svoj čas má sadenice vytrhať... Svoj čas má plakať, svoj čas má smiať sa. Svoj čas má zarmucovať sa, svoj čas má tancovať... Svoj čas má odmlčať sa, svoj čas má prehovoriť...“.

- Všetko má svoj čas. Umenie spočíva v tom zachytiť, keď je niečo načas. Neraz je to, skrátka, šťastie trafiť sa do správneho okamihu.

- Rozhodujúce nie je, aby sme vždy vedeli všetko, ale aby sme mali zakaždým ten správny náhľad, čo práve treba urobiť.

- **Michal Magušin: Veríte vo vzkriesenie? (22, 42)**

- Najdôležitejšia vec, ktorú sa môžete o človeku dozvedieť, je jeho svetonázor.
- Treba sa vyhnúť dvom extrémom: podľahnúť ilúzií, že vybudujeme Božie kráľovstvo na zemi, no aj sa vyvarovať pocitu, že bojovať za dobrú vec na tomto skazenom svete nemá nijaký zmysel.

- **teológ Nicholas Thomas Wright: Netešme sa len na život po smrti rozhovor Michala Magušina (22, 43)**

- (...) ak povieme, že tento svet nie je naším domovom, len ním prechádzame, poprieme tak dobro stvorenia.

- **Martin Mojžiš: Matematika alebo dejepis? (23, 26)**

- Nikde nie je pravda tak jasne a ostro odlišiteľná od nepravdy ako práve v matematiky. A zážitok spoznania jasne vymedzenej pravdy, ktorý sa dosahuje objavením alebo aspoň pochopením logického dôkazu matematického tvrdenia, naozaj dokáže matematika sprostredkovať intenzívnejšie než dejepis.
 - **Martin Mojžiš: Posol a rozprava (23, 43)**
 - Sledovať myšlienkové pochody géniov tam, kde mali pravdu, to je síce poučné, ale sledovať ich tam, kde sa mýlili, to je väčšinou ešte oveľa poučnejšie. Oni sa totiž mýlili veľmi rozumne. A často to ani neboli omyly, ale jednoducho len nedostatok informácií (ktoré my dnes už máme).
 - **Róbert Chovanculiak: Futbalové simulovanie očami ekonóma (25, 15)**
 - V srdci ekonómie ležia jednoduché tvrdenia o vzorcoch správania sa ľudí. Na jednej strane, ak sa niečo stane relatívne lacnejšie, chceme toho viac, a naopak, keď sa niečo stane relatívne drahšie, naša ochota kupovať [to] klesá (klesajúci dopyt). Na druhej strane, keď sa stane niečo relatívne viac výnosné, robíme toho viac, a keď výnos z niečoho poklesne, klesá aj naša ochota vykonávať túto činnosť (rastúca ponuka).
 - Najväčšie nedorozumenie medzi laickou verejnosťou a ekonómami je to, že tí prví si myslia, že keď ekonómovia hovoria o relatívnej cene alebo výnosoch a nákladoch, hovoria výhradne o monetárnych stimuloch, peniazoch.
 - **Tomáš Janovic: (smutná anekdota Tomáša Janovica, 25, 17)**
 - Slovenčina je presná. Pri koryte sa koríte.
 - **Martin Mojžiš: Vydretá remíza (25, 23)**
 - (...) Niet väčšej radosti, ako je radosť pesimistu, ktorý sa mýlil.
 - **Anton Vydra: Nikomu neustúpim (28, 40–41)**
 - **Erazmus**
 - (...) Dobrý vládár má mať pri sebe dobrého vychovávateľa, ktorý vie karhať bez potupy a chváliť bez lichotení.
 - **Péter Eszterházy: Čo naisto existuje, je len fikcia! (, –)**
 - Múdrosť (...) netvorí dvojicu so vševedúcnosťou. So vševedúcnosťou je spárená hlúposť, k múdrosti patrí nevedomosť. Táto nevedomosť je silná, čiže plná činnosti a pokory, čiže pozná hranice svojej platnosti.
 - Kto pozná viac jazykov, vie, že človek hovorí a myslí v inom jazyku o čosi inak.
 - **František Mikloško: (35, 17, omylom uvedené ako .lotroviny Pištu Vandala)**
 - **Tolstoj**
 - Keď sa ľudia spoja a začnú páchať zlo, je povinnosťou iných ľudí, aby sa tiež spojili a začali konať dobro.
 - **Filip Olšovský, Denisa Gdovinová: Čumím do stropu a robím dobre (36, 28–29)**
 - **londýnska psychologička Lyn Fry**
 - (...) Byť dospelým znamená rozumne si vyplniť svoj čas.
 - **Anton Vydra: O diletantoch, ktorých potrebujeme (37, 40–41)**
 - Facka reality má svoj význam, lebo je lakmusovým papierikom vytrvalosti.
 - **David Brooks: Sila rastie s odvahou (37, 45)**
 - Ľudia, ktorých obdivujeme za to, že sú silnými osobnosťami, nebvávajú tvrdí; sú však pre niečo zapálení. Bývajú vrúčne oddaní nejakej veci, ideálu alebo vzťahu. Táto vyššia túžba im umožňuje premáhať nezdrý, bolesť či zradu.
-

- Ľudia sú silnejší, než sú ochotní si pripustiť si, a to najmä vtedy, keď majú svoj *telos* (cieľ), zmysel, pre ktorý sa oplatí žiť.
- Ak naozaj chcete, aby sa ľudia stali silnejšími, spravte z nich idealistov odhodlaných bojovať za nejakú vec.
- **Dalibor Roháč, Štefan Hríb: Progresívne Slovensko? (38, 3)**
 - Princetonský historik ekonomického myslenia Thomas Leonard v knihe *Neliberálni reformátori* ukázal, že intelektuálne dejiny progresivizmu zo začiatku 20. storočia majú vo svojich skriniach aj nejedného kostlivca: sociálny darwinizmus, koketovanie s eugenikou či reguláciu trhu práce s cieľom vylúčiť z pracovného trhu ženy či menšiny. (...) Áno, aj konzervativizmus má svoje čierne miesta, isto však nie je skratkou pre vidiecku zadúbenosť. Konzervativizmu Edmunda Burka či Michaela Oakeshotta podobne ako klasickému liberalizmu neskorého Friedricha Hayeka predsa nešlo o tvrdohlavé odmietanie zmeny. Iba tvrdili, že aj tá najlepšie premyslená a spoločenskými vedcami odôvodnená nová verejná politika môže priniesť negatívne nezamýšľané dôsledky. Takto ponímaný konzervativizmus zjavne nie je vedený strachom z neznámeho ani bigotnosťou. Je skôr prejavom intelektuálnej skromnosti a poznania.
- **Ivan Ježík: Perfektný je nepriateľom dobrého (.sedem cností a nerestí, 39, 48)**
 - Mnoho súčasných problémov – ako napríklad nacionalizmus – pramení z toho, že sa veľmi tlačí na pílu s logikou, a to nie je dobre, lebo ľudia nefungujú logicky. Je naivné sa snažiť niečo dokola vysvetľovať, oni to neprijmú. Lepšie je hľadať spoluprácu, vziať ľudí a spoločne niečo robiť, nech sami objavujú hodnoty.
- **David Brooks: Doba spiatočníkov (41, 45)**
 - Najlepšou zbraňou proti spiatočníkom nie je slniečkarstvo, slepý optimizmus. V skutočnosti je ňou temperamentný konzervativizmus. Je ňou presvedčenie – a to vďaka rozšíreniu slobody trhu a kultúrneho pluralizmu –, že naša spoločnosť sa síce neraz potkyna, no je zakaždým bohatšia, spravodlivejšia a tvorivejšia.
 - Konzervatívec v zásade hľadá na minulosť nie ako na raj, ku ktorému sa máme vrátiť, ale ako na poklad, z ktorého si možno hocikedy čokoľvek vypožičať. Konzervatívec hľadá spôsob, ako veci oživiť, obnoviť a zrekonštruovať – skratka, ako využiť dary dávno mŕtvych, aby bola súčasnosť o čosi sladšia a hlbšia. Tie najinšpirujúcejšie dejinné skoky vpred (napríklad renesancia) vyšli z premiešania dávnej kultúrnej a duchovnej múdrosti s aktuálnym technologickým pokrokom.
- **Matej Tóth: Túžim žiť obyčajným životom (.sedem cností a nerestí, 41, 48)**
 - Keď ti budú vraviť, aký si dobrý a úspešný, a ty tomu uveríš, tak je s tebou koniec.
- **Lukáš Krivošík: Hrdinovia umierajú len raz (43, 50)**
 - (...) Statočnosť neznamena necítiť strach, ale skôr nedať sa strachom paralyzovať.
- **Juraj Kušnierik: Sloboda – načo? (45, 42–43)**
 - (...) Sloboda znamená vždy aj možnosť rozhodnúť sa nesprávne.
 - Sloboda je, ako keď sa presťahujete do priestranejšieho bytu. Máte viac miesta, ale to, čo tam budete robiť, závisí len od vás.
 - (...) Kresťanským ani židovským ideálom nie je poslušný človek, koliesko v stroji, cvičenec na spartakiáde, ale kolíšuci, chybujúci a pochybujúci človečik, ktorý sa snaží porozumieť svojej vlastnej ceste a dôverujúcej Bohu robí ďalšie ťažké rozhodnutie, ďalší ťažký krok.
- **Bret Stephens: Veľké odhalenie roku 2016 (46, 16)**
 - **George Orwell**
 - (...) Je nesmierne namáhavé vidieť to, čo máme práve priamo pod nosom.
- **Tomáš Janovic: (.smutná anekdota Tomáša Janovica, 46, 23)**

- (...) U nás je slušný, len kto je poslušný.
- **Martin Bútora: Odkaz Novembra je aj v Paláci** (rozhovor Štefana Hríba, 46, 24–27)
 - Nádej podľa (...) [Havla] nie je presvedčenie, že niečo dobre dopadne. Je to orientácia srdca, rozmer našej duše, istota, že niečo má zmysel.
- **Lukáš Krivošík: Keby Eva odolala ovociu** (46, 39)
 - (...) Deti si v neskoršom veku vlastné normy vytvárajú ani tak podľa noriem, ktoré na ne kladú rodičia, ale podľa tých, ktoré rodičia kladú sami na seba.
- **Ján Benčík: Najhoršia vec je nepotreštané zlo** (rozhovor Andreja Bána, 47, 18)
 - Najhoršia vec je nepotreštané zlo.
- **Michal Patarák: Čo všetko sa môže zrodiť z traumy** (47, 43)
 - Trauma nemá len devastačné účinky. Freud vnímal traumy ako nutnú súčasť vývoja ľudského ega. Súbor raných detských mikrotraumatizácií, ako keď napríklad dojča nedostane mlieko okamžite vtedy, keď si oň požiada, vlastne umožňuje vytváranie nášho ja.
 - Zlo si vyžaduje našu reakciu (...). Vytvára v človeku pocity viny už za to, že je svedok, a pritom nepomáha (...).
 - Traumy nemusia iba ubližovať. Môžu viesť aj k širšiemu rozvoju duševnej perspektívy a k prosociálnemu angažovaniu sa. Traumatizácia jedinca scitlivo pre utrpenie, otvára v ňom brány pre pomoc druhým, zvyšuje empatiu k ich negatívnym zážitkom, môže rozširovať vedomie a premietť sa do svetonázoru, v ktorom má človek pochopenie pre biednych a núdznych a v ktorom sa zvyšuje jeho tolerancia pre inakosť. Altruizmus a schopnosť pomáhať druhým sa teda môže rodiť v traumách, ktoré človek zažije sám na sebe alebo ktorých nedobrovoľným svedkom sa stane. Život je už raz taký. O utrpenie v ňom nie je núdza.
- **Lucia Piussi** (priama reč Lucie Piussi, 48, 44)
 - (...) Každý, kto v živote niečo vytvoril, vie, že bez krízy to nejde.
- **David Brooks: Čaro knihy z inej doby** (48, 45)
 - Idey sú tým, čo hýbe dejinami, a oddať sa im znamená žiť ušľachtilejší, intenzívnejší život.
 - [Znovuzrodené pohanstvo] bez hanby vedie k neviazanosti – na akékoľvek morálne rozpaky, ktoré vzniesiete, dostanete presne tú odpoveď, akú by ste chceli počuť. Každého človeka vrhá späť doňho samého a vedie ho k sebaapohlteniu a atomizovaniu. A tak potom každý celkom prirodzene chváli len ten kúsok Boha, ktorý je ním samým.
- **Dalibor Roháč: Kto ubráni otvorenú spoločnosť?** (50, 15)
 - Srdcom západného politického usporiadania je slobodná súťaž myšlienok v takom rámci, na ktorom sa zhodnú ľavicári, pravičiar, konzervatívci, liberáli či zelení.
 - Veľká časť ľavicového myslenia (...) trpí iracionálnou nenávisťou voči kapitalizmu – zvlášť voči jeho globalizovanej verzii, ktorá si pritom ukázala najúspešnejším programom proti chudobe v ľudskej histórii.
- **Tomáš Janovic:** (.smutná anekdota Tomáša Janovica, 50, 15)
 - Spasme svet pred tými, ktorí ho chcú spasiť.
- **redakcia: Peter Sagan** (51–52, 6)
 - Veľkosť človeka sa (...) prejavuje nielen vo víťazstvách, ale aj (a možno najmä) v prehrách.
- **Lukáš Krivošík: Vystríhaj sa svojho blízkeho** (51–52, 16–19)
 - Péter Huncík

- Človek, ktorý nemá zdravú sebaistotu, si len ťažko vybuduje rovnocenný a zrelý vzťah s inými.
- **sestra Hermana: Lámalo sa vo mne železo** (rozhovor Štefana Hríba, 51–52, 60–65)
 - Začínáme sa očisťovať. (...) Špina sa úplne vyplavuje na povrch, a my sme si ju konečne všimli a pomenovali ju.